

**T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU
İSTANBUL HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ**

**SÜRÜCÜ DAVRANIŞLARINI GELİŞTİRME EĞİTİMİ
DERS NOTLARI**

RUH SAĞLIĞI PROGRAMLARI ŞUBESİ

İSTANBUL 2015

SÜRÜCÜ DAVRANIŞLARINI GELİŞTİRME EĞİTİMİ KATILIMCILARI İÇİN DERS NOTLARI

Bu doküman Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimi Kapsamında hazırlanmış olup 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. Maddesine göre sürücü belgeleri alınan sürücülere verilen eğitim kapsamında hazırlanmıştır.

Ruh Sağlığı Programları Şubesi
İstanbul Halk Sağlığı Müdürlüğü
İstanbul 2013

Hazırlayan: Ruh Sağlığı Programları Şubesi

İSTANBUL 2013

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	1
Yasal Düzenlemeler.....	2
Alkol Kullanımı ve Etkileri.....	3
Alkol Ölçümünde Promil.....	6
Alkol ve Sürücü Davranışları.....	7
Trafik Eğitimi.....	10
Güvenli Sürüş.....	11
Alkollü Araç Kullanma Sınırı ve Yasal Yaptırımlar.....	13
Emniyet Kemerini.....	14
Hızın Trafik Güvenliğine Olumsuz Etkileri.....	15
Geçme Kuralları.....	18
Trafik Kazalarında "Asli Kusur" Sayılan Sürücü Kusurları.....	19
Sıkça Sorulan Sorular.....	20

ÖNSÖZ

SÜDGE

(SÜRÜCÜ DAVRANIŞLARINI GELİŞTİRME EĞİTİMİ)

Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi'nin amacı alkolün etkilerini tanımak, alkolün sürücü davranışları üzerindeki etkilerini anlamak ve alkollüken araç kullanmama isteği ve davranış alışkanlığını geliştirmektir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesine göre ikinci defa geçici olarak sürücü belgeleri alınan sürücülere Sürücü Davranışlarını Geliştirme Eğitimi verilmesi gerekmektedir.

Kişi, alkol bağımlısı ya da kişinin alkol kötüye kullanım sorunu olmasa da, genellikle kullandığı 2 kadehin üzerindeki içki düzeyiyle bu sorunu yaşayabilir. Örneğin; 2 küçük kutu bira, 2 kadeh şarap, 2 tek kadeh rakı veya 2 kadeh her türlü içkiyle 50 promil düzeyinde yani 50 promilin hemen altında, 50 promilde, 50 promilin hemen üstünde alkol tespit edilebilir. Söz konusu yasa gereği 48. maddeye göre kişinin yapılan kontrollerde kanındaki alkol oranının 50 promil üzerinde çıkması alkollü sürücü olarak ceza alması için yeterli gerekçeyi oluşturur.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesinin 4785 sayılı Kanunla değişik 5. fıkrasına dayanılarak Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 14.09.2004 tarih ve 25583 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan alkollü araç kullanmaktan dolayı ikinci kez ehliyetlerine el konulan sürücüler için düzenlenen Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimi Yönetmeliği'ne istinaden şubemiz tarafından 8 Eylül 2005 tarihinde eğitime başlanmıştır.

YASAL DÜZENLEMELER

T.C. ANAYASASI Madde 58: Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu Madde 48: Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri almış olan sürücüler ile alkollü olan sürücülerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Yönetmelik ile belirlenen miktarın üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde;

BİRİNCİ DEFA: -Sürücü belgeleri 6 ay süreyle geri alınır
-Haklarında para cezası uygulanır.

İKİNCİ DEFA: -Sürücü belgeleri 2 yıl süre ile geri alınır
-Haklarında para cezası uygulanır
-Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitime tabi tutulurlar.

ÜÇÜNCÜ DEFA: -Sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır.
-Haklarında para cezası uygulanır.
-Psikoteknik değerlendirme ve
-Psikiyatri uzman muayenesine tabi tutulur.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazların kullanılmasını kabul etmeyen sürücülere 2000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi iki yıl süreyle geri alınır.

Yapılan tespit sonucunda 1.00 promilin üzerinde alkollü olduğu tespit edilen sürücüler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 179. maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

Türk Ceza Yasası; Madde 179; 2. ve 3. fıkra: Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişi iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

ALKOL KULLANIMI VE ETKİLERİ

Alkolün M.Ö. 6000 yıllarına kadar giden bir tarihçesi vardır. Bu yıllarda Karadeniz ve bugünkü Ermenistan bölgesinde üzümün mayalandığına ilişkin bulgular vardır. M.Ö. 2225'te yazılan Hammurabi yasalarında alkol satışı ile ilgili kurallar yer almaktadır.

Alkollü İçki Elde Etme Yolları: Alkol şeker içeren meyve ya da sebzelerden (üzüm, buğday veya arpa) iki şekilde elde edilir.

1. Mayalama: Şarap, bira vb.

2. Damıtma: Viski, votka, rakı vb.

Alkol merkezi sinir sistemini baskılayıcı kimyasal bir maddedir. Bir grup maddeye verilen genel bir addır. İsopropyl alkol, methanol (metil alkol), ethanol (etil alkol) gibi çeşitleri vardır.

Bunlardan devlet tarafından içkide kullanılmak üzere yasal olarak üretimine ve satışına izin verilen alkol türü **etil alkoldür**. Kaçak içki imalatında kullanılan alkol türü ise metil alkoldür. Metil alkol ile üretilmiş içki tüketen kişiye zamanında müdahale edilmezse kalıcı zararlar ortaya çıkabilir veya kişi hayatını kaybedebilir.

ALKOLÜN VÜCUTTAKİ YOLCULUĞU:

İçilen içki mideye indiği andan itibaren içindeki alkolün küçük bir kısmı midede bulunan **alkol dehidrogenaz enzimi** tarafından parçalanarak atılır. Alkol dehidrogenaz enzimi kadınlarda daha azdır. Bu nedenle aynı kilodaki bir kadın ve erkek aynı miktarda içki içse de kadınlarda promil seviyesi daha yüksek çıkmaktadır. Alkolün geri kalan kısmı çok hızlı bir şekilde mide ve ince bağırsaklardan emilerek kana karışır. Kandaki en üst yoğunluğuna 30 ile 90 dakika arasında ulaşır. Ancak alkolün olumsuz etkileri aşağıdaki organlarda daha belirgindir.

Mide ve İnce Bağırsak: Düzenli alkol kullanımında gastrit, ülser, mide kanseri, kimi yararlı maddelerin emiliminin (örnek B vitamini) bozulması gibi sorunlar yaşanabilir.

Karaciğer: Alkol % 80 - 85 oranında burada işlenir ve yıkılır. Düzenli olarak alkol tüketen kişilerde karaciğerde yağlanma, karaciğer fonksiyonlarının bozulması, siroz gibi ciddi sorunlar ortaya çıkabilir.

Akciğer: Alkolün küçük bir kısmı hiçbir değişikliğe uğramadan solunum yoluyla dışarı atılır. Nefesimiz koktuğu sürece kanımızda alkol vardır. Özellikle sigarayla birlikte kullanıldığında alkol buharı, akciğerleri tahriş eder ve enfeksiyonlara zemin hazırlar.

Bağışıklık Sistemi: Alkol, enfeksiyonlara karşı vücudun korunma sistemini zayıflatır, hastalıkların oluşumunu kolaylaştırır.

Cinsel Davranışlar: Alkol cinsel isteği artırır. Verimliliği (performansı) azaltır.

Sinir Sistemi: Alkolün asıl etkilerinin görüldüğü yer beyindir. Alkol, sinir sistemini yani beynin fonksiyonlarını baskılar. Alınan alkol oranı arttıkça, alkol bu fonksiyonları azaltır, yavaşlatır, durdurur. Sakinleştirici ve uyku verici bir maddedir.

Alkolün Vücuttan Atılımı:

-% 10 -15'i midede

-% 80 -85'i karaciğerde yıkıma uğrar.

-% 5'i değişikliğe uğramadan akciğerlerden solunum yoluyla atılır.

Bir küçük kutu bira veya bir kadeh şarap veya bir tek rakının vücuttan atılması için gereken süre yaklaşık 1 saattir.

Kandaki alkol miktarını ve alkolün vücuttan atılmasını belirleyen faktörler:

- Alınan alkolün miktarı
- Alkolün alınma hızı
- Açlık/tokluk durumu
- Vücut ağırlığı
- Vücutun kimyasal durumu
- Yaş
- Cinsiyet
- Irk

ALKOL KULLANIM BİÇİMLERİ:

• **Sosyal İçicilik:** Alkol nedeni ile sağlık sorunu ya da sosyal sorun yaşamayan ve alkol kullanımı kesildiğinde hiçbir sorun ortaya çıkmayan kişiler sosyal içici olarak adlandırılır.

• **Bağımlılık:** Uzun vadede merkezi sinir sistemine yaptığı etki nedeniyle alkol, bağımlılık yapabilir.

Alkol tüketim biçimi olarak, ister yalnız, hafta sonları yoğun alkol tüketimi, ister her gün fazla miktarda alkol tüketimi, isterse dönem dönem yoğun alkol tüketimi şeklinde olsun içme davranışı üzerindeki kontrol kaybı bağımlılık davranışı için belirleyicidir.

ALKOL BAĞIMLILIK YAPAR. Alkol kullanan herkes için bağımlılık riski vardır ve bu risk herkes için eşittir.

ALKOLÜN ETKİLERİ:

Alkol, doza ve kullanım şekline bağlı olarak etkilerini 2 şekilde gösterir.

1. Erken etkiler
2. Geç etkiler

Erken etkiler: İçildiği anda ve dozla orantılı olarak hemen ortaya çıkan etkilerdir.

Bunlar; gevşeme
kaygının azalması
ketlenmenin ortadan kalkması (sözel ve davranışsal kontrolün zayıflaması)
sakinleşme ve uyku hali
bilinç kaybı
genel anestezi
koma ve ölüm

Geç etkiler: Kullanma süresine bağlı olarak uzun sürede ortaya çıkan etkilerdir.

Bunlar; tolerans (direnc) gelişmesi
fiziksel bağımlılık (vücudun alkole alışması)
ruhsal bağımlılık (keyif vermesi ve sorunlarla baş etmeyi kolaylaştırması nedeniyle çözüm yolu olarak görülmesi)

Tolerans (direnc) gelişimi: Her gün aynı miktarda içki kullanan kişinin bir süre sonra başlangıçta hissettiği etkileri hissetmemeye başlaması ve aynı etkiyi yeniden bulmak için tükettiği alkol miktarını ARTTIRMA EĞİLİMİ İÇİNE GİRMESİ'dir. Alkole tolerans gelişmesi bağımlılığa giden yolun ilk işaretidir.

Alkol Yoksunluğu: Alkol almayı kestikten sonraki izleyen saatlerde ya da günlerde ortaya çıkan belirtilere alkol yoksunluk belirtileri adı verilir. Belirtiler birkaç saat içinde (12 saat veya daha kısa zamanda) başlar, 2. veya 3. gün en yüksek düzeye ulaşır. 4. ve 5. günler hafifler. Özellikle sabahları, el ve parmak titremeleri, kramplar, kol ve bacaklarda duyu kaybı, terleme, bulantı, kusma, iştahsızlık, kaygı, huzursuzluk, sinirlilik, karabasanlı uykusuzluk, hatta kimi durumlarda olmayan şeyler hissetme, görme ve duyma (halüsinasyonlar) söz konusudur. Eğer tabloda bilinç bozukluğu varsa o zaman alkol yoksunluğu deliriumundan söz edilir. Deliryum Tremens, yani, yoğun bilinç bulanıklığı, sanrı ve bedensel bozukluklarla ortaya çıkan tablodur. Yoksunluğa bağlı epilepsi krizleri de görülür.

YOKSUNLUK BELİRTİLERİNİN ORTAYA ÇIKMASI ALKOL BAĞIMLILIĞININ OLDUĞUNUN EN TEMEL BULGUSUDUR.

Alkol Bağımlılığının Kriterleri:

- Alkol içmek için güçlü bir istek olması
- Alkol alma davranışını denetlemede güçlük yaşaması (alınan alkol miktarını ayarlayamama, kullanım süresini ayarlayamama, başarısız bırakma girişimleri)
- Alkol kullanımı azaltıldığında ya da bırakıldığında tipik yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması
- Alkol kullanımından kaynaklı sağlık sorununun, maddi sıkıntının ve sosyal sorunların (aile ve arkadaş çevresiyle ilişkilerin bozulması) yaşanmasına rağmen alkol kullanımının bırakılamaması

Bağımlı Kişilerde Görülen Özellikler:

- Kullanım süreci içinde zamanla kullanılan alkole karşı tolerans gelişir.
- Kişi sürekli olarak aynı tür alkol (bira, rakı, şarap gibi) kullanmaya yönelir.
- Kişi kullandığı alkolü azalttığı, alamadığı ya da kullanmadığı zamanlarda yoksunluk belirtileri ortaya çıkar.
- Zaman geçtikçe yoksunluk belirtilerini yatıştırmak için daha sık aralıklarla ve daha fazla miktarlarda alkol kullanılmaya yönelir.

- Alkol kullanan kişi zaman zaman bu kullanımı kontrol etmek amacıyla kullandığı maddeyi azaltma ya da kesme girişimlerinde bulunur. Genellikle bunlar kısa süreli ya da başarısız girişimler olarak kalır.

Alkol bağımlılığı yaşayan kişilerde görülen;

Fiziksel özellikler:

- Yüzün özel bir görüntü alması (alkolik yüzü),
- Gözlerin sulanması ve kanlanması,
- İstirahat pozisyonunda titreme,
- Terleme,
- Sabah yoksunluğu,
- Özellikle gece bacaklarda hissedilen kramplardır.

Ruhsal özellikler:

- Mizaç bozuklukları,
- Bencilik,
- Çevreye karşı ilgisizlik,
- Yüzeysel ve oynak duygusallık,
- Yargılama kapasitesinde giderek düşme,
- Alkol kötüye kullanım sorunu olduğunu yadsıma,
- Patolojik kıskançlık,
- Dikkat ve konsantrasyon bozuklukları,
- Hızlı alınganlık ve sinirlenebilmedir.

Uzun süre ağır alkol kullanan kişilerde ise;

Beslenme bozukluklarına bağlı nöropsişik bozukluklar, alkole bağlı demanslar (unutkanlık),alkoliklerin kronik psikotik bozuklukları, yaygın ve yoğun halüsinasyonlar ve alkole bağlı gerçeklik duygusunun yitimi tablosu görülür.

ALKOL ÖLÇÜMÜNDE PROMİL

1 litre kanda bulunan alkol miktarı ölçü birimine promil denir. **1 promil 1 litre kanda 1 gram alkol** bulunmasıdır. Ancak gündelik dilde 1 promil yerine 100 promil demek adet olmuştur. Dolayısıyla 50 promil denildiğinde aslında 0,5 promil denmektedir. 50 promil 1 litre kanda 0,5 gram alkol bulunmasıdır. 50 promil yasal sınırdır.

İnsan bedeninde toplam 5-6 litre kan vardır. 50 promil dediğimizde, 1 litre kanda 0,5 gram alkol hesabından, toplam 6 litre kanda, $6 * 0,5 = 3$ gram alkol var demektir.

Aynı ağırlıktaki bir erkek ve kadın için yaklaşık olarak bir kadeh içkideki (bir kadeh şarap, bir bardak bira, bir kadeh rakı vb.) alkolün promil değeri erkeklerde 0,2 (20) promil, kadınlarda 0,3 (30) promildir.

Kandaki alkol oranı, yani promil değerlerine göre, içkili kişinin hissettikleri;

- **0,2 - 0,4 (20-40) promil:** Tüm vücuda yayılan sıcaklık hissi ve gevşeme.
- **0,5 (50) promil:** Yapay neşeli olma hali, yalancı uyarılmışlık hali, bedensel hareketlerin kontrolünde kayıp.
- **0,6 (60) promil:** Karar verme süreçlerinde bozulmanın başlar, kişi yapabilecekleri konusunda gerçekçi karar verme yetisini kaybeder.
- **0,8 (80) promil:** Kişinin kas koordinasyonu ve araç kullanma becerileri kesinlikle kaybolur.
- **1 (100) promil:** Konuşma bozulur, tepki hızı yavaşlar, duygu durumunda inişler çıkışlar gözlenir, mide bulantısı görülür.

➤ **1.2 - 1.5 (120-150) promil:** Tepki hızı, dikkat ve beceride yavaşlama, dengenin bozulması, kişinin ayakta durmakta güçlük çekmesi, kusma görülebilir. Kişi sarhoş olarak tanımlanabilir.

➤ **2.0 - 2.5 (200-250) promil:** Kas uyumu gerektiren davranışların tamamen bozulması, kusma, kişi sarhoştur.

➤ **3.0 (300) promil:** Pek çok kişide bilinç kaybı gözlenir, solunum yavaşlar.

➤ **4.0 - 6.0 (400-600) promil:** Bilinç kaybı, solunumun tamamen durması, koma ve ölüm görülür.

ALKOL VE SÜRÜCÜ DAVRANIŞLARI

İçki almış kişide, alkolün davranışlar üzerindeki etkisi, alınan doza ve alındıktan sonra geçen zamana bağlı olarak genellikle 2 şekilde ortaya çıkar;

- İçki içmenin başlangıcında, düşük dozlarda ve kandaki alkol konsantrasyonu artmaya başladığında, psikostimülan etki yani ruhsal uyarılma durumu görülür, kişi kendini iyi ya da giderek artan şekilde neşeli hisseder.

- Yüksek dozlarda ve kandaki alkol konsantrasyonu artmaya başladığı zaman sedatif etki, yani yatıştırıcı etki ortaya çıkar. Bu, kişinin kendisini, sakin ve huzurlu hissetmesinden çok, fiziksel olarak uyuşuk, ruhsal olarak öfkeli ve hatta depresif hissetmesi durumudur.

Alkolün ruhsal uyarılma etkisini yaşayanların alkol kullanmaktan daha fazla hoşlandıkları, dolayısıyla, alkol kötüye kullanım için riskli grupta buldukları söylenebilir.

ALKOLÜN BİLİŞSEL VE PSİKOMOTOR SÜREÇLERE ETKİLERİ

Kendimizi ve başkalarını, çevreyi, dünyayı, uygun şekilde anlamamızı ve değerlendirebilmemizi, varlığımızı sürdürebilmemizi ve başkalarının varlığına saygılı olabilmemizi, varlığımıza ya da başkalarına yönelen tehlikeleri önceden sezebilmemizi, bunları kontrol altına almamızı, yeterince hızlı olabilmemizi, geçmiş deneyimlerden içinde bulunduğumuz an ve gelecekte yaşayabileceklerimiz için yeterince yararlanabilmemizi sağlayan yeteneklerimize bilişsel ve psikomotor süreçler denir. Diğer bir deyişle **DİKKAT, ALGI, BELLEK, MUHAKEME, TEPKİ HIZI, DAVRANIŞSAL KONTROL**dür.

DİKKAT: Bize kendi bedenimizden ve çevremizden ulaşan çok sayıdaki uyardan o an için gerekli ya da acil olanlar üzerine yoğunlaşmak durumudur. Sürekli, seçici ve bölünmüş dikkat olarak alt kategorilere sınıflanmıştır. Sürekli dikkat, örneğin, arabaya bindiğimiz andan itibaren arabaya ve yol durumuna yoğunlaşmak olarak tanımlanabilir. Seçici dikkat çeşitli uyarılar arasında en gerekli olan üzerine yoğunlaşmaktır. Örneğin önde giden aracın fren lambaları ışığı gibi.

Bölünmüş dikkat, yapmakta olduğumuz şey sırasında buna dair tüm uyarılara uygun şekilde yoğunlaşabilmektir. Örneğin, öndeki araba, yaklaşmakta olan kavşak, trafik ışıklarının durumu ve arkadan gelen arabanın hızı gibi.

Alkol orta derecedeki dozlardan, yani **0,4 - 0,6 (40-60) promil** düzeylerinde dikkat süreçlerinde bozulmaya neden olur. Çeldirici uyarıcıların göz ardı edilmesi zorlaşır veya göz ardı etmek için gerekli süre uzar.

ALGI: Kişinin çevreden gelen uyarıları içinde olduğu durum ve/veya yapmakta olduğu iş için bir araya getirmesi ve anlamlandırması durumudur. Sürücülük öncelikle görsel algı, görsel-mekansal algı ve zaman algısı becerilerine dayanan bir iştir. İçinde olduğumuz aracın ve diğer araçların hızını, yönünü, uzaklığını değerlendirebilmekte birincil derecede önemlidir.

Alkol düşük ve orta derecede dozlardan, **0,2 - 0,4 yani 20-40 promilden** başlayarak algıda bozulmalara neden olur. Özellikle hareket eden nesnelerin uzaklığı ve hızı olduğundan daha az tahmin edilir.

BELLEK: Bilgilerin kodlanması, depolanması ve gerektiğinde geri çağrılarak kullanılması sürecidir. Sürücülük davranışı öncelikle kısa süreli bellek üzerinden gerçekleştirilir.

MUHAKEME: Uyarıların ve bilgilerin önem sırasına göre sıralanması ve planlanması, içeriklerinin değerlendirilmesi ve çözümlenmesi, bunların amaca yönelik olarak zihinde dönüştürülmesi, yeniden bütünleştirilmesi, organizasyonu, stratejiler oluşturma ve bütün bunlar sırasında somut verilerden soyutlamalar yaparak bir amaca ulaşabilme yeteneğidir. Trafikte kendi aracımızdan, çevremizdeki diğer araçlar ve trafik koşullarından gelen tüm uyarıları değerlendirip, çözümlenip, uygun kararlar almayı sağlar.

Alkol orta derece dozlarda; **(0,4 - 0,8 veya 40-80 promil)** ve kronik kullanımda karar verme işlevlerinde bozulmaya neden olur.

TEPKİ HIZI: Bir uyarı oluştuğunda, oluşan uyarının ortaya çıktığı andan o uyarana yanıt verildiği ana kadar geçen süre olarak tanımlanır. Trafik ortamında hatalardan kaçınmak için en önemli beceridir.

Alkol düşük dozlarda bile **(0,2 veya 20 promil)** yatıştırıcı etkisi nedeniyle el-ayak-göz uyumunu bozarak tepki hızı süresini (tepkinin oluşması için geçen süre) uzatır.

DAVRANIŞSAL KONTROL: Uygun ortamlarda uygun davranışların ortaya konması, uygun olmayanların engellenmesi olarak tanımlanır.

Alkol korku duygusunda azalma, risk alma davranışlarında artma, saldırgan davranışlarda artma, kendine güven duygusunda artma, bütün bunlar beraberinde davranış kontrolünde azalmaya neden olmaktadır.

ALKOL VE TRAFİK KAZALARI

Türkiye’de ölümlü-yaralanmalı trafik kazalarının yaklaşık % 2’si alkollü araç kullanımından kaynaklanmaktadır. Ülkemizde alkollü iken trafik kazasına karışan yayaların oranı % 1-2’dir. Diğer ülkelerde alkollü iken araç kullanımından kaynaklanan ölümlü-yaralanmalı trafik kazalarının oranı % 3 - % 33 arasında değişmektedir.

Örneğin; ABD’de % 32,
Belçika’da % 25,
İngiltere’de % 19,
Almanya’da %11.

Türkiye ile örnek verdiğimiz bu ülkeler arasındaki dikkat çekici fark, söz konusu ülkelerde alkol tüketiminin yaygın olduğu anlamına gelmez. Söz konusu ülkelerde genel olarak trafik kazası oranlarının düşük olduğu, olan trafik kazalarının çoğunun ise alkole bağlı olduğu anlamına gelir. Alkollü araç kullanıp kazaya karışıldığında alkol, ölüm ve kaza riskini artırmaktadır.

Hem yayaların hem de sürücünün alkolsüz olduğu durumlarda, yayaların yaralanma oranında % 26 oranında azalma olacağı; sürücülerin alkolsüz araba kullanmaları durumunda, araçta bulunan diğer kişilerin yaşamını yitirme oranında % 47 azalma olacağı rapor edilmiştir.

PROMİL DEĞERİ İLE SÜRÜCÜLÜK BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Promil değeri arttıkça kaza riski artmaktadır.

0,1 - 0,4 Promil: Sürücülük becerilerinin bozulması için düşük risk

0,5 - 0,8 Promil: Sürücülük becerilerinin bozulması için yüksek risk

0,9 ve üzeri Promil: Sürücülük becerilerinin bozulması için en yüksek risk

PROMİL DEĞERİ İLE KAZAYA KARIŞMA RİSKİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

▲ Alkollü bir sürücünün kazaya karışma riski alkollü olmayan bir sürücüye göre **4 kat daha fazladır.**

▲ Kandaki alkol oranı 0.2 promil değerinde arttığında kazaya karışma riski **2 kat artmaktadır.**

▲ Kandaki alkol oranı 0.5 – 0.9 promil arasında olduğunda kaza olasılığı **11 kat artmaktadır.**

▲ Kandaki alkol oranı 1 promil olduğunda bu risk **48 kez artmaktadır.**

▲ Alkol oranı 1.5 promilin üstüne çıktığında kaza riski **300 kez artmaktadır.**

Promil değeri arttıkça kazaya karışma riski yaşa göre de değişmektedir. Promil değeri 1 den 1.5'e çıktığında kazaya karışma riski (alkol oranı 1 promil olduğunda kaza riskini 1 olarak kabul edersek)

▲ 18-25 yaş arasındaki gençlerde **20 kez,**

▲ 25-34 ve 55-65 yaşları arasındaki yetişkinlerde **12 kez,**

▲ 35-54 yaşları arasındaki yetişkinlerde **5 kez** artmaktadır.

Gençler alkollü iken araç kullanımında risk grubunu oluşturmaktadır. Çünkü risk alma ve heyecan arama eğilimleri daha fazladır. Bir arada olduklarında bu risk artmaktadır. Alkol ile birlikte esrar gibi diğer psikoaktif maddeleri alma söz konusu olabilir. Araç kullanma deneyimleri yetişkinlere göre daha azdır. Bu nedenle alkolün davranışlar üzerindeki bozucu etkisine ilişkin olarak hem davranışsal hem de fiziksel olarak yeni stratejiler geliştirme şansları daha azdır.

ALKOL – İLAÇ ETKİLEŞİMLERİ

Alkolün özellikle gençlerde diğer psikoaktif maddeler ile birlikte kullanılma sıklığı oldukça yaygındır ve trafik kazası riskini 2-6 kat arasında artırmaktadır. Psikoaktif madde denildiğinde, kişinin ruhsal davranışları üzerinde etkili olan maddeler anlaşılır. Bunlardan yasal olmayanlarına genel olarak uyuşturucu madde denilmektedir.

Yasal olarak yani tıbbi amaçlarla kullanılan birçok ilaç da alkolün etkilerini artırır. Bu ilaçlar;

- Antidepresanlar
- Antipsikotikler
- Sakinleştiriciler
- Uyku ilaçları
- Antiepileptikler
- Tansiyon ilaçları
- Grip ilaçları birçok ilaç grubu da alkolün etkilerini artırır.

Alkollü iken araç kullanma nedenleri:

- Kişilik özellikleri
- Alkolün etkilerine ilişkin tutum ve inançlar
- Alkolün etkisi altında davranışları kontrol edebilme inancı
- Alkolün etkisine ilişkin beklentiler
- Akran etkisi ya da sosyal normlar
- Algılanan yakalanma olasılığının (kimi kişilerde) düşük olması

● Tüm bu faktörlerin etkileşimi

Alkollü iken araç kullanma nedeniyle ceza almış sürücülerin özellikleri:

- Yüksek kaza riski taşıyorlar.
- Diğer kuralları da ihlal etme eğilimleri var.
- Alkollü araç kullanma davranışını tekrar etme eğilimleri var.
- Alkol toleransı arttıkça, kendini “araç kullanmaya uygun hissetmeme” azalıyor.

“Kendimi alkollü hissetmiyordum, oldukça iyi araç kullanıyordum”

Alkollü iken araç kullanan sürücülerin araç kullanmalarına ilişkin yaşadığı sorunlar şunlardır:

- Hız seçimi: çok hızlı ya da çok çok yavaş
- Şerit takibinde sorun, yolda kalamama, ortadan gitme
- Hız tahmini yapamama, yoldaki virajın derecesini yanlış hesaplama, “tünel görüşü”, ışığa uyum süresinin uzaması
- Araçla uyumda sorunlar (vitesi bulamama vb.)
- Trafik lambalarını kaçırma
- Trafik kurallarına uyamama

Alkollü iken araç kullanmaya neden olan faktörler şunlardır:

- Tembellik, uygunluk, üşenmek
- Tehlikeyi küçümsemek, düşüncesizlik
- Alkolün etkilerini önemsememe (bu güne kadar olumsuz bir yaşantının olmaması)
- Olumsuz etkinin küçümsenmesi (kendimi kötü hissetmiyorum...)
- Dönüş yolunun yakın olması
- Diğerlerinin etkisi

Ülkemizde her yıl ortalama 10.000 kişi trafik kazalarında yaşamını yitirmekte, 200.000 kişi yaralanmaktadır. Ülkemiz trafik kazalarında **Avrupa'da birincidir.**

Trafik eğitimi

EĞİTİM KONULARI

- Güvenli Sürüş
- Alkollü Araç Kullanma Sınırı ve Yasal Yaptırımlar
- Emniyet Kemerleri
- Hızın Trafik Güvenliğine Olumsuz Etkileri
- Geçme Kuralları
- Trafik Kazalarında "Asli Kusur" Sayılan Sürücü Kusurları

GÜVENLİ SÜRÜŞ

Sürüş eylemi için **Sürücü**, **Araç** ve **Yol** olmak üzere üç elemana ihtiyaç vardır. Bu elemandan herhangi birindeki eksiklik ve olumsuzluk trafik ortamında diğer yol kullanıcılarının sürüş güvenliği için risk yaratır.

Sürücü :Karayolunda motorlu ve motorsuz bir taşıtı sevk ve idare eden kişidir.

Şöför: Karayolunda ticari olarak tescil edilmiş motorlu taşıtı süren kişidir.

Türkiye Geneli Sürücü Belgesi Sayısı

Erkek	Kadın	Toplam
21.004.418	5.231.607	26.236.025

İdeal bir sürücüde olması gereken özellikler

Bilgi: Karayolları Trafik Kanunu'nu ve bağlı yönetmelikte belirtilen, sürücü yaya,yolcu gibi yol kullanıcılarının karayolu üzerindeki hareketlerini düzenleyen "Trafik Kural Bilgisini" kapsar.

Beceri: Trafik ortamında güvenli araç kullanma yetisidir. Bir sürücünün beceri düzeyi,araç kullandığı karayolu kesimindeki araç sayısı ile doğru orantılıdır.

Kurallara Uyum Alışkanlığı: Bilgi ve becerinin trafik ortamına uyarlanmasını ifade eder. Bir sürücü ne kadar bilgili ve beceri düzeyi ne kadar yüksek olursa olsun, kurallara uyumdan yoksunsa, yol kullanıcıları için her zaman potansiyel tehlikedir.

Kullandığımız aracın donanım ve ekipmanları hakkında bilgi sahibi olmak güvenli sürüş sağlamakla birlikte kaza riskini de azaltır

İyi bir sürücü trafiğe çıkmadan önce, kullandığı aracın bazı ekipmanlarını kontrol etmelidir. Bu kontrol sürüş esnasında bu ekipmanlardan kaynaklanabilecek olası riskleri önleyerek sürüş güvenliğini artırır. Bunlara 1.dereceli ekipmanlar denir.

1.Dereceli güvenlik ekipmanları;

Işık donanımları (far,sinyal,fren lambaları) silecekler,aynalar, lastik,fren sistemi, koltuk,direksiyon gibi **taşıtın güvenli bir şekilde kullanılması ve trafikte doğru iletişim sağlanmasına yarayan ekipmanlardır**

FARLAR

Farlar sürücünün görmesini ve görünmesini sağlar. Far ayarlarının yükseltilmesi sonucu aydınlatma mesafesi uzamakta, karşıdan gelen sürücünün görme açısını daraltmakta ve görüşünü engelleyerek, gözlerinin kamaşmasına, görüşü kısıtlanan sürücünün de bulunduğu şeritten çıkmasına sebep olmaktadır. Unutulmamalıdır ki, uzun hüzmeli farların aydınlatma mesafesi ortalama 100 metre, kısa hüzmeli farların aydınlatma mesafesi ise ortalama 25 metre olmalıdır.

SİNYAL LAMBALARI

Arkadan ve önden yaklaşan araçlara aracın hareket yönü ve manevra şekli hakkında bilgi verir.Sinyalin verilmiş yönü ile dönüş yerinin farklı oluşu, diğer sürücüleri yanlış yönlendirir, bu yanlış yönlendirme trafik kazalarına neden olur.

**SİNYAL LAMBALARI REHBERDİR!
KAVŞAĞA GELDİĞİNİZ ANDA DEĞİL, GELMEDEN ÖNCE YAKINIZ!**

ARKA PARK LAMBALARI

Arka Park lambaları yanmayan bir aracın gece ve yağışlı, sisli, hava koşullarında görülmesi zordur. Geceleri arkadan çarpma şeklinde meydana gelen Trafik kazalarının nedenlerinden birisi arka park lambalarının yanmamasıdır

FREN LAMBALARI:

Fren lambaları önde giden bir aracın zorunluluklar nedeniyle hızını azalttığını, arkadan takip eden araçların aradaki takip mesafesini korumaları gerektiğini bildirmeye yarayan görsel işarettir.

LASTİKLER

Lastikler sürüş güvenliğini artıran en önemli unsurdur. Zamanla aşınan ve dış derinliği azalan lastiklerin yol tutuşu azalır. Araç lastiklerinin dış derinliği, normal koşullarda 1,6 mm. kış şartlarına ise 3 mm. altında olmamalı, yağışlı havalarda bu düzeyin altında dış derinliğine sahip aşınmış lastikler suyu tahliye edemez ve aracın kaymasına sebep olur. Lastik hava basıncının standart düzeyde olmalı, dış derinliklerindeki orantısız aşınma, ön düzen sistemindeki arızanın işareti olduğundan, mutlaka rot ve balans ayarları kontrol ettirilmelidir.

SİLECEKLER

Silecekler olumsuz hava koşullarında sürücüyü görüş sağlayan donanımdır. Görme yeteneğiniz ne kadar iyi olursa olsun, çalışmayan, lastikleri aşınmış suyu bulunmayan silecekler sürücüyü görme kusurlu yapar.

AYNALAR

Aynalar arkadan yaklaşan trafiği iyi ve net bir şekilde gösteren donanımdır. Daha açık bir ifadeyle, aynalar göz işlevini yerine getirir. Aracın koltuğuna oturduğunuzda, aynaların ayarını kendinize göre ayarlayınız. Ayna kontrolünü yapmayan sürücüler trafik riski taşırlar ve diğer araçların güvenli sürüşlerine engel olurlar.

FRENLER

Fren hareket halindeki aracın hızını azaltmaya yarar. Frenlerin kontrolüne ilk olarak fren hidrolik yağının seviyesinin belirlenmesi ile başlanmalıdır. Fren yağı kullandıkça tüketilen bir şey değildir. Hidrolik kutusundaki azalma, frenlerdeki bir arızanın habercisi olarak kabul edilmelidir. Fren pedalına bastığınızda, pedal önce bir yerde durup, daha sonra ayağınızın altında aşağıya doğru gittiğini hissediyorsanız, ciddi bir sorunla karşı karşıyasınız demektir. Frenlerin tekerlekler üzerindeki etkisi eşit olmalıdır. Aksi takdirde sert frenleme halinde aracın yön değiştirmesine neden olacaktır. Islak bir zeminden geçtikten yada aracınızı yıkadıktan sonra, frenlerinizi hafifçe pompalayarak, disk üzerine biriken suyu atmalısınız.

ABS fren sistemi, özellikle kaygan zeminlerde, ani frenlemede tekerleklerin kilitlenmesini önleyerek taşıtın manevra ve kontrol yeteneğini ölçüde artırır. Durma mesafesini kısaltarak taşıtın savrulmasını, kaymasını ve lastiklerin kısmi aşınmasını da önler.

KOLTUKLAR

Sürücünün koltuğa oturma pozisyonu doğrudan sürüş güvenliğini etkiler. Sürücü hareket etmeden önce koltuğunu kendine göre ayarlamalıdır. Emniyetli, rahat, güvenli sürüş için, koltuk arkılığı dik konumda tutulmalı, baş desteği başımızın 3/2'sini tutacak düzeye yükseltilmelidir. Baş desteği ayarı kaza anında boynun geriye giderek kırılmasını engeller. Sürücünün koltukta doğru oturuş şekli, bir risk karşısında ya da viraj alırken araç hakimiyetini artırır.

KAPILAR

Çok iyi kapatılmalı ve ihtiyaç halinde çocuklar için imal edilmiş olan kilitler de kullanılmalıdır. Şehirlerarası seyahatlerde kapıların kilitli olup olmadığı mutlaka kontrol edilmelidir. Böylece olası kaza durumlarında, yolcuların açılan kapılardan dışarı fırlayarak ölme ya da yaralanma ihtimalleri en aza inmiş olur.

EMNİYET KEMERİ

Bir kaza anında sizi araçta tutacak, vücudunuzun ileri, sağa, sola ve yukarı vurmasını önleyecek en önemli güvenlik ekipmandır. Bu nedenle; vücudunuzu doğru yerden sarmalıdır. Orta direk ve koltuk aralıklarına yerleştirilen ayarlı tutuculardan, boyuna göre ayarlanmalıdır. Emniyet kemeri kesinlikle boyun bölgesinin üzerinde olmamalıdır. Bu tür yanlış kullanım, kaza sırasında boğulmaya neden olabilir.

DİREKSİYON TUTUŞU

Güvenli araç sürüş tekniklerinden birisi de direksiyon tutuş şeklidir. Direksiyonu avuç içini terletmeyecek şekilde yumuşak ama sıkıca, baş parmaklar üstte kalacak şekilde, saat kadranına göre sol el 09'da, sağ el ise 15 pozisyonunda olmalıdır. Direksiyonu kavrayış şekli, riskli ve acil durumlarda güvenli manevra olanağı sağlar.

ALKOLLÜ ARAÇ KULLANMA SINIRI VE YASAL YAPTIRIMLARI

Karayolları Trafik Kanunu Madde 48/5 maddesine Uyuşturucu veya uyarıcı madde almış olan sürücüler ile alkollü olan sürücülerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla teknik cihazlar kullanılır.

Yaralanmalı veya ölümlü ya da trafik polisince el konulan maddi hasarlı trafik kazasına karışan sürücülere uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da kandaki alkol miktarı tespiti yapılır. (2013 Ağustos itibariyle İstanbul'da trafik polisince **uyuşturucu ölçer** cihazı kullanılmaya başlanmıştır.)

Alkolden sürücü belgesi geri alma süreleri

Birinci defasında polis tarafından sürücü belgesi **6 ay süreyle** geri alınır. **700 TL** İdari para cezası ve 20 ceza puanı uygulanır

İkinci defasında polis tarafından sürücü belgesi **2 yıl süreyle** geri alınır. **877. TL** İdari para cezası ve 20 ceza puanı uygulanır (**Sürücü Davranışları Geliştirme Eğitimine tabi** tutulur)

Üç veya üçten fazlada polis tarafından sürücü belgesi **her seferinde 5 yıl süreyle** geri alınır ve **1.407.TL** İdari para cezası uygulanır Sürücü belgelerinin her hangi bir nedenle geçici olarak geri alınmış olması hâlinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde başlar. (**Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi** tutulur)

Hususi otomobil sürücülerinde alkollü araç kullanma promil oranı 0.50'dir. Hususi otomobil dışındaki kalan diğer araç sürücülerinde bu oran 20 promil'dir.

100 promilin üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücüler ile **hususi otomobil sürücülerinin 0.50 promilin, diğer araç sürücülerinin ise 0.20 promilin üzerinde** alkollü olarak bir trafik kazasına sebebiyet vermeleri halinde trafik mevzuatı yönden gerekli işlemler yapıldıktan sonra ayrıca **Türk Ceza Kanununun 179/3 maddesi** hükmünce mahkemeye sevk edilmek üzere sürücüler mahalli Polis Karakoluna teslim edilir.

(**TCK 179/3 Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişi iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır**)

Uyuşturucu veya uyarıcı madde aldığı tespit edilen sürücülere **3.600** Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi beş yıl süreyle polis tarafından geri alınır. Süre bitiminde ayrıca sürücü olmasında sakınca bulunmadığına dair resmi sağlık kurumlarından alınmış **sağlık kurulu raporunun** ibraz edilmesi şarttır ve bu kişiler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeyen sürücülere 2000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi iki yıl süreyle trafik zabıtasınca geri alınır.

*Çeşitli nedenlerle sürücü belgesi geri alınan sürücüler süre bitiminde trafik birimlerinden belgelerini alırken, diğer istenilen belgelerin yanı sıra Vergi Dairesinden alınan **“Trafik İdari Para Cezası olmadığına”** dair tanzim tarihi bir haftayı geçmemiş belge getirmek zorundadır.*

İSTANBUL POLİS BÖLGESİ ALKOL'DEN GERİ ALINAN SÜRÜCÜ BELGESİ

2011 YILI	2012 YILI	2013 YILI (8 aylık)
26.875	46.911	28.073

Sürücü belgesiz ya da sürücü belgesi geri alındığı halde, geri alma süresi içerisinde araç kullanma yaptırımı

Karayolları Trafik Kanunu 36 maddesinde; Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır.

36/a) Sürücü belgesi olmayanların,

36/b) Mahkemelerce veya Cumhuriyet savcılıklarınca ya da bu kanunda belirtilen yetkililerce sürücü belgesi geçici olarak ya da tedbiren geri alınanların,

36/c) Sürücü belgesi iptal edilenlerin, **karayolunda araç kullanmaları yasaktır.**

Bu kişilere **her defasında 1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir** ve ayrıca, sürücü belgesiz araç kullanılmasına izin veren araç sahibine de tescil plakası üzerinden aynı miktarda idari para cezası uygulanır.

“Alkollü kişinin vücudundaki alkol oranı, her geçen bir saat içinde 0.15 promil azalır.”Trafik görevlilerince bu süre dikkate alınır ve ayrıca, alkol alımı üzerinden 30 dakika geçmediği belirlenen sürücülere nefes yolu ile alkol ölçümü yapılmadan önce bu sürenin dolması için süre tanınır.

Bazı ülkelere göre alkollü araç kullanma limitleri

Almanya, İngiltere, İtalya (0.8) promil, **Türkiye**, Belçika, Fransa ve Hollanda (0.5) promil, İsveç, Polonya (0.2) promil, Macaristan, Slovenya (0) promil

EMNİYET KEMERİ

Kaza ya da ani fren esnasında, araç içerisinde bulunan kişilerin, sağa, sola çarpmalarını ve ileri doğru fırlamalarını önleyen **pasif güvenlik sistemidir.**

bakımından otomobil gibi işlem gören arazi taşıtları ve minibüslerde; sürücü ve yanında oturan yolcular için emniyet kemeri takma zorunluluğu getirilmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre; emniyet kemerinin doğru kullanımı, kazalardaki ölüm riskini % 43 ile % 65 arası bir oranda azaltır.

Emniyet kemeri takılı olan her **1.000 sürücünden sadece 14'ü** olay yerinde hayatını kaybederken, Emniyet kemeri takmayan her **1.000 sürücünden 83'ünün** hayatını kaybettiği anlaşılmıştır.

Karayolları Trafik Kanunu Madde 78/1 “Emniyet kemeri bulundurulması zorunluluğu olan araçlarda, emniyet kemeri bulundurmamak ve kullanmamak yasaktır.”
77.00 TL ceza uygulanır. Peşin ya da 15 gün içerisinde ödenirse **57.75 TL**. ayrıca; **15 ceza puanı** düşülür.

İSTANBUL POLİS BÖLGESİ EMNİYET KEMERİ CEZA SAYISI

2011 YILI	2012 YILI	2013 YILI (8 AYLIK)
50.272	76.448	124.310

HIZIN TRAFİK GÜVENLİĞİNE OLUMSUZ ETKİLERİ

-Hız arttıkça görme açısı daralır.

Örneğin; 40 km/s hızda görme açısı 100 derece iken, hızı 130 km/s te çıktığında bu açı 30 dereceye düşer.

-Hız arttıkça durma mesafesi artar.

Örneğin; 50 Km /h hızda 27 m.de karşıdan karşıya geçmekte olan yayaya çarpmadan durabilirsiniz. Hızınızı yalnız 10 Km/h artırarak 60 Km/h çıkarırsanız 27 m sonra karşıdan karşıya geçmekte olan yayaya 44 Km/h hızla çarparsınız.

-Hız arttıkça çarpma şiddeti artar.

Örneğin;30 Km/h giden araç içerisinde çarpışmaya maruz kalan kişinin bedeninin gördüğü zarar,o kişinin 1.kattan düşmesi sonucu gördüğü zarara eşittir.

90 Km/h (*şehirlerarası gidiş gelişli yollarda otomobil için yasal hız sınırı*) giden araç içerisinde çarpışmaya maruz kalan kişinin gördüğü zarar, o kişinin 10.kattan düşmesi sonucu gördüğü zarara eşittir.

İntikal (reaksiyon) mesafesi; Sürücünün riski algılanması ile birlikte ayağını gaz pedalından çekilip frene pedalına bastığı an arasında aracın almış olduğu yol miktarıdır. Kaç kilometre hızla gidiyorsanız, o hızın ilk rakamını üçle çarptığınızda (**örneğin 90 km hızda bu mesafe 27 m dir**) reaksiyon mesafesini yaklaşık olarak bulabilirsiniz.

İngiltere’de yapılan bir bilimsel çalışma sonucunda, saatte 110 kilometre hızla giden bir araç sürücüsünün, aniden durması gerektiğinde, tehlikenin algılanması ve fren pedalına basıncaya kadar aracın aldığı mesafenin;

Normal durumda **31 metre,**

Kulaklıklılı (kit’li) cep telefonu ile konuşuyorsa **39 metre,**

Cep telefonunu elinde tutarak konuşuyorsa **45 metre** olduğu tespit edilmiştir.

Karayolları Trafik Kanunu Madde 73/ “Araçları,kamunun rahat ve huzurunu bozacak veya kişilere zarar verecek şekilde saygısızca sürmek,araçlardan bir şey atmak veya dökmek,seyir halinde cep veya araç telefonu ile benzer haberleşme cihazlarını

kullanmak yasaktır.”

77.00 TL ceza uygulanır. Peşin yada 15 gün içerisinde ödenirse **57.75 TL**. ayrıca; **10 ceza puanı** düşülür.

İSTANBUL GENELİ POLİS BÖLGESİ			
YAZILAN CEZA TÜRÜ	2011 YILI	2012 YILI	2013 YILI (8 AYLIK)
Cep Telefonu Uygulaması (73)	190.429	213.797	146.819

Fren Mesafesi: Frene basma ile birlikte araç duruncaya kadar alınan mesafeye denir.

Güvenli Duruş Mesafesi: İntikal mesafesi ile fren mesafesinin toplamına denir. Bu mesafeye pek çok faktör etki eder. Yol ıslak ise; **Güvenli duruş mesafesi % 50 artar**

Sürücüler: Kavşaklara, dönemeçlere, tepe üstlerine, yaya ve okul geçitlerine, devamlı dönemeçlere, demiryolu geçitlerine, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken **hızlarını azaltmak zorundadırlar.**

Sürücüler hızlarını, hava, görüş, yol, yük durumuna, kullandıkları araçların cinslerine ve trafik durumunun gerektirdiği diğer işaret levhaları ve **şartlara uydurmak zorundadırlar.**

Hız ihlali radar cihazı ile belirlenir ve hız sınırlarını aşan sürücülere **2 kademeli ceza** uygulanır.

Örnek:

Otomobillerin şehirlerarası gidiş-gelişli yollarındaki hız sınırı 90 Km.'dir. Hız sınırına %10'luk opsiyon dahil edildiğinde Azami Hız sınırı 99 Km.dir.

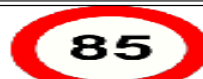

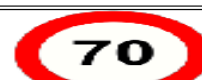

1.kademe: hız sınırını **yüzde ondan yüzde otuza (otuz dahil) kadar aşan** sürücülere (90+27= 117) 154.00 TL (peşin 115.50 TL) para ve 10 ceza puanı uygulanır.

2.kademe: hız sınırını **yüzde otuzdan fazla aşan sürücülere** (117 Km.ve üzeri) 319.00 TL. para cezası (peşin 239.25 TL) para ve 15 ceza puanı uygulanır.

Bir yıl içerisinde 2.maddeden 5 defa hız cezası alan sürücülerin belgeleri 1 yıl geri alınır.

İSTANBUL GENELİ POLİS BÖLGESİ			
YAZILAN CEZA TÜRÜ	2011 YILI	2012 YILI	2013 YILI (8 AYLIK)
AŞIRI HIZ 52/A-52/B	434.704	425.957	342.431

ARAÇ VE YOL CİNSLERİNE GÖRE YASAL HIZ SINIRLARI

Takip mesafesi: Bir aracın iki saniyede kat ettiği yol uzunluğuna denir. Diğer bir anlatımla; sürücüler önündeki aracı seyir hızının yarısı kadar metre mesafe içerisinde takip etmelidir.

Elektronik Denetleme Sistemi (EDS) Trafik denetimlerinde etkinlik ve verimlik, sürücülerde “kurallara uyma davranışlarının geliştirilmesi” amacıyla, 12 Nisan 2007 tarihinde faaliyete geçirilen sistemle, kural ihlali sürücülere yönelik halen 153 noktadan tespit yapılmaktadır.

GEÇME KURALLARI

Geçişler sol şeritten yapılır.

Öndeki aracı geçmek isteyen sürücü;

- Arkadan gelen aracın kendisini geçmeye başlamamış olmasına
 - Araçların hız farkları ve uzunlukları itibarıyla geçiş için yeterli mesafenin bulunup bulunmadığına,
 - Kullanılacak şeridin boş ve görüşün yeterli olmasına dikkat etmelidir.
- Araçların sağından veya banketten yararlanmak suretiyle geçmek yasaktır.

Geçme Yasağı Olan Yerler

- Kavşaklara
- Dönemeçlere
- Tepe üstlerine
- Yaya, okul ve demiryolu geçitlerine
- İki şeritli ve iki yönlü tünellere yaklaşırken öndeki aracı geçmek yasaktır.

Sürücüler geçiş şeridinde geçilen aracı, geri görme aynasından görünceye kadar kalırlar.

Sağa Dönüş Kuralları

- Sağa dönüş yapacak araç, yerleşim yerleri içinde 30mt. yerleşim yerleri dışında 150mt. mesafeden önce dönüş ışıklarını yakarak sağ şeride geçerler
- Sağa dönüşler dar kavisle yapılır.
- Yayalara ve bisiklet yolundaki bisikletlilere ilk geçiş hakkı verilir, yaya yoksa geçiş tamamlanır.

Sola Dönüş Kuralları

- Sola dönüş yapacak araç, yerleşim yerleri içinde 30mt. yerleşim yerleri dışında 150mt. mesafeden önce dönüş ışıklarını yakarak gidişe ayrılan şeridin en soluna geçerler.
- Sola dönüşler geniş kavisle yapılır.
- Kavşağa girmeden önce aksine bir işaret yoksa sağdaki araçlara,
- Kavşağa girdikten sonra karşıdan gelip duramayacak kadar yaklaşan araçlara ilk geçiş hakkı verilir.

TRAFİK İŞARET LEVHALARI

- Tehlike Uyarı İşaretleri
- Duraklama ve Park Etme İşaretleri
- Trafik Tazim İşaretleri
- Trafik Bilgi İşaretleri
- Otoyol İşaretleri olmak üzere 5 gruba ayrılır.

Trafikte Geçiş Hakkı Nedir?

Karayolu kullanıcılarının (sürücü,yaya,yolcu) yolu kullanım önceliğine denir.

Örneğin;Tali yoldan ana yola giriş yapan sürücü,ana yolda seyreden sürücüye geçiş hakkını vermek zorundadır.Yaya geçitlerinde ilk geçiş hakkı yayalara aittir.

Taşıt yolunun dar olduğu yerlerde aksini gösteren bir trafik işareti yoksa;

- Motorsuz araçlar motorlu araçlara

-Her ikisi de motorlu ise otomobil-minibüs-kamyonet-otobüs-kamyon-arazi taşıtı-L.T.T-iş makinesi sıralamasına göre herkes kendinden önce gelenlere geçiş kolaylığı sağlamak zorundadır.

Trafikte Geçiş Üstünlüğü Nedir?

Görev esnasında, belirli araç sürücülerinin, diğer yol kullanıcılarının can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama ve yasaklarına bağlı olmama halidir.

TRAFİK KAZALARINDA “ASLİ KUSUR” SAYILAN SÜRÜCÜ KUSURLARI (Karayolları Trafik kanunu Madde 84)

Araç sürücüleri trafik kazalarında;

- a) Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,
- b) Taşıt giremez trafik işareti bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme,
- c) İki den fazla şeritli taşıt yollarında, karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme,
- d) Arkadan çarpma,
- e) Geçme yasağı olan yerlerde geçme,
- f) Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma,
- g) Şeride tecavüz etme,
- h) Kavşaklarda geçiş önceliğine uymama,
- i) Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama,
- j) Manevraları düzenleyen genel şartlara uymama,
- k) Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında park etme veya duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,
- l) Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma,

Hallerinde asli kusurlu sayılırlar.

SIKÇA SORULAN SORULAR

-Alkollü iken araç kullanma vb. nedenlerle geri alınan sürücü belgemi, süre sonunda nereden alabilirim?

Geri alınan sürücü belgelerinin süre sonunda teslimi hususunda kişinin beyanı esas alınır. Bu hususta ceza tutanağında yer alan hane görevlilerce işaretlenir. Bazen herhangi bir beyanda bulunulmaması ya da beyan edilen adresin eksik ya da yanlış olması nedeniyle bazı sorunlar yaşanabilir. Süre bitiminde çeşitli sebeplerle zamanında teslim alınmayan sürücü belgeleri, belgeyi tanzim eden birime gönderilerek dosyasına konur. Ancak belgeyi teslim almaya gitmeden önce herhangi bir trafik birimine müracaat ederek belgenin nerede olduğunu öğrenmek işinizi kolaylaştırır.

-Sürücü belgem başka bir ilde geri alındı, süre bitiminde ikamet ettiğim yerden nasıl alabilirim?

Başka bir ilde alınan ve süre bitiminde teslim alınmayan sürücü belgeleri de süre bitiminde belgeyi tanzim eden birime gönderilir. Örneğin şahıs İstanbul'da ikamet ediyor, ehliyetini Samsun'dan almış, Antalya'da geri alınmış. Süre bitiminde belge Samsun'a gönderir. Ancak şahıs süre bitmeden önce (yazışma ve posta süresi dikkate alınmalı) dilekçe ile müracaat ederek belgesini ikamet ettiği ilden teslim almak isteyebilir. Bu durumda belge ikamet mahallindeki trafik birimine gönderilir ve teslim işlemi yapılır.

-Geri alma süresini tamamladım ama SÜDGE eğitimine katılmadım. Araç kullanırken yakalanırsam hakkımda ne işlem yapılır?

SÜDGE eğitimi alkolden 2.defa sürücü belgesine el konulan kişilerin görmesi gereken zorunlu bir eğitimidir. Süre dolsa dahi bu eğitim görülmedikçe sürücü belgesi geri verilmez. Bu durumda araç kullananlar hakkında her defasında Karayolları Trafik Kanununun 36. maddesine "geri alınma süresi içerisinde araç kullanmaktan" her defasında 1.407.Tl para cezası yazılır.

-SÜDGE eğitimini tamamladım ama ehliyetimi gidip almadım. Araç kullanırken yakalanırsam hakkımda ne işlem yapılır?

SÜDGE eğitimini tamamladığı halde gidip ehliyetini almayan kişiler, araç kullanırken yakalandıklarında, haklarında her defasında "geri alınma süresi içerisinde araç kullanmaktan" işlem yapılır.

-Sürücü belgeleri hangi hallerde geri alınır ve süre sonucu teslim alma şartları nelerdir?

a-)Alkollü araç kullanmak (KTK 48/5)

1.defa (6) ay Trafik polisince resen alınır ve süre sonunda verilir.

2.defa (2) yıl Trafik polisince resen alınır ve süre bitimi SÜDGE eğitimi sonucu verilir.

3.defa (5) yıl Trafik polisince resen alınır ve süre bitimi Psiko-Teknik Değerlendirme raporu istenir.

*b-)Hız sınırlarını %30'un üzerinde aşarak **bir yıl içinde 5 hız ihlalinde** bulunmak. (KTK 51/2b)*

Bir yıl geri alınır süre sonucu Psiko-Teknik Değerlendirme raporu istenir.

c-)Trafik suçunun işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde 100 ceza puanını doldurmak. (KTK 118)

1.defa (2) ay geri alınır ve süre bitimi 25 saat Çevre ve Trafik Bilgisi Dersi eğitimine tabi tutulur.

2.defa (4) ay geri alınır ve süre bitimi Psiko-Teknik Değerlendirme raporu istenir.

3.defada sürücü belgesi süresiz iptal edilir.

20

*d-)Ölümlü sonuçlanan trafik kazalarına **asli kusurlu olarak** sebebiyet veren*

sürücülerin belgeleri mahkeme kararı ile (1) yıl geri alınır.

f-)Sağlık durumlarında sürücülüğü engel bedensel bir değişikliğin meydana gelmesi (KTK 45)

Sağlık şartlarını kaybettiği Sağlık kurulu raporu ile belgelenen sürücülerin ehliyetleri, kaybedilen sağlık şartlarının tekrar kazanıldığı Sağlık kurulu raporu ile belgelene kadar geri alınır.

-Park halinde bulunan araç içerisindeki alkollü sürücüye “alkol cezası” uygulanır mı?

Uyuşturucu, keyif verici maddeler ile alkollü içki almaları nedeniyle güvenli sürme yeteneğini kaybetmiş kişilerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır. (KTK 48/5)

Kanun alkollü olarak karayolunda araç sürmeyi yasaklamıştır. Park halinde olan araçta sürme eylemi gerçekleşmediği için alkollü araç kullanmaktan işlem yapılamaz.

Ancak; araçla ilgili alkollü araç kullandığı hususunda önceden yapılmış bir ihbar ve bu ihbara istinaden yürütülen bir takip sonucu araç alınmış ise, park halinde olsa dahi sürücünün alkollü olduğu tespit edilirse gerekli işlem yapılır.

-Trafikte asli kusur ne demektir?

Trafik kazalarında, kazanın oluşuna sebep olan ve Karayolları Trafik Kanununun 84.maddesinde belirtilen trafik kuralı ihlalleri **“Asli Kusur”** kapsamındadır.

-Alkollü iken bir kazaya karışan sürücü o kazada asli kusurlu mu sayılır?

Alkollü sürücünün karışmış olduğu kazada, kazanın oluş nedenleri incelenmeden potansiyel olarak sırf alkollü diye o sürücüye kusuru vermek söz konusu olamaz. Alkollü araç kullanma bir trafik suçudur. Ancak; yapılan inceleme sonucu, kazanın oluşunda alkollü sürücünün kazanın oluşumunda her hangi bir kural ihlalinin olmadığı tespit edilirse kusur verilmez. Sadece alkollü araç kullanmaktan hakkında işlem yapılır.

-Sürücü belgesi geri alınan kişi, yabancı ülkeden almış olduğu sürücü belgesi ile araç kullanabilir mi?

Geçici olarak sürücü belgesi geri alınan kişi, geri alınma süresi içerisinde “karayollarında motorlu taşıtları kullanamaz”, kullandığı takdirde her defasında geri alma süresi içerisinde araç kullanmaktan işlem yapılır.Yabancı devletten alınmış sürücü belgesi ile de araç kullanamaz kullandığı takdirde aynı işleme tabi tutulur.

Alkollü iken araç kullanma suçundan hakkında işlem yapılan kişinin yabancı ülkeden almış olduğu ehliyeti de varsa o ehliyete de el konulur. Ve bu tür trafik suçlarında yabancı ehliyetler süre bitiminde konsolosluklar aracılığı ile verildikleri ülkelere de bildirilmektedir.

10. Yıl Caddesi Cinoğlu Çıkmazı No:10 Zeytinburnu/İSTANBUL

0 212 679 93 13 Dahili: 4139 – 4168 – 4169

hsm.ruh.sagligi@ihs.gov.tr